

ผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อลดภาวะซึมเศร้าในญาติผู้ป่วยจิตเภท

ชีวรัตน์ ต่ายเกิด

เริ่มบริการ

๗-5 ส.ค. 2546

24 ส.ค. 2546

161231

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2545

ISBN 974-616-773-1

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(นายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(นายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล จริตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๕1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2545

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก ศูนย์สุขภาพจิตเขต 2 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณและนายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุลและ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ผู้ทรงคุณวุฒิโปรแกรมการให้ คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ ตรวจสอบการแปลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ เรื่องสถิติในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์กฤษณา จันทร์ตรี ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตเขต 2 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่สนับสนุนทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ประวิทย์ สมบุญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอินทร์บุรี นายแพทย์ยุคล กาญจนรักษ์ หัวหน้ากลุ่มงานจิตเวช และเจ้าหน้าที่กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาล อินทร์บุรีทุกท่าน ที่สนับสนุนให้ดำเนินการวิจัยจนสำเร็จด้วยดี นายแพทย์ไกรสิทธิ์ นฤชาติพิชัย จิตแพทย์ คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติและทันตแพทย์ศิริ ชีระเอก กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลอินทร์บุรี ที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการ

ขอขอบพระคุณ คุณวัฒนา เย็นจิตต์ คุณวินากร สิทธิพันธุ์ คุณพรณี วิญญกุล และคุณศุภรา เนื้อทอง ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ภราดร คุณลออ มีร์กษ ที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง ของผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เกษม เด็กหญิงกอเกษและเด็กหญิงเมอเกษ ต่ายเกิด ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณพ่อฟ่อน คุณแม่สละ มีร์กษ ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้ศึกษาตลอดมา

ชีวรัตน์ ต่ายเกิด

43921614 : สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา : วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : การให้คำปรึกษากลุ่ม/ภาวะซึมเศร้า/โรคจิตเภท

ชีวรัตน์ ต่ายเกิด : ผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อลดภาวะซึมเศร้าในญาติผู้ป่วยจิตเภท
(THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING ON DECREASING DEPRESSION IN THE RELATIVES OF SCHIZOPHRENIA PATIENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล.ค.ค. ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ. Ed.D. นายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง .พ.บ.. 135 หน้า. ISBN 974-616-773-1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อลดภาวะซึมเศร้าในญาติผู้ป่วยจิตเภท คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลอินทร์บุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นญาติผู้ป่วยจิตเภทที่มีคะแนนภาวะซึมเศร้าจากแบบวัดความซึมเศร้า CES--D สูงกว่า 16 คะแนน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ½ - 3 ชั่วโมง ต่อเนื่องกัน 8 ครั้ง การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within subjects variable) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls procedure)

จากการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ญาติผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางมีภาวะซึมเศร้าลดลงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

43921614 : MAJOR : COUNSELING PSYCHOLOGY , GUIDANCE, MA.
(COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEY WORDS : GROUP COUNSELING . DEPRESSION . SCHIZOPHRENIA

CHEWARATANA TAIKERD : THE EFFECTS OF GROUP COUNSELING ON
DECREASING DEPRESSION IN THE RELATIVES OF SCHIZOPHRENIA PATIENTS.

THESIS ADVISERS : RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D, ANONG WISESSUWAN, Ed.D, AND
TERDSAK TERDSAK DETKONG, MD. 135 p. ISBN 974-616-773-1

The purpose of this research was to study the effects of group counseling on decreasing depression in the relatives of schizophrenia patients in the psychiatric clinic at Inburi Hospital. The sample consisted of sixteen relatives of schizophrenia patients who had a depression score from The CES - D SCALE : A SELF - REPORTS DEPRESSION higher than 16 obtained through simple random sampling method. The subjects were divided into two groups : an experimental and a control group with eight persons in each group. The experimental group participated in person - centered group counseling for 2 1/2 - 3 hours each week for 8 consecutive weeks. The other 8 persons were assigned to the control group. The data collecting procedure was divided into three stages: a pre - test, a post - test and a follow - up stage. Repeated - measures and analysis of variance: one between - subjects variable and one within - subjects variable and Newman - Keuls proceduvre were employed to analyze the data.

The result revealed that there was a statistically significant interaction between the methods used and the duration of the experiment at the .05 level. It was also found that the relatives of schizophrenia patients who participated in person - centered group counseling, had less symptoms of depression than the control group at the statistical significance of .05, both in the post - test stage and the follow - up stage.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานทางการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคจิตเภท.....	6
อาการโรคจิตเภท.....	6
สาเหตุของโรคทางจิตเภท.....	7
การรักษา.....	8
ผู้ป่วยจิตเภทและครอบครัว.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้า.....	14
ภาวะซึมเศร้า.....	14
ระบาดวิทยา.....	15
สาเหตุของการซึมเศร้า.....	16
ลักษณะของผู้ที่มีภาวะซึมเศร้า.....	19

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้า.....	20
งานวิจัยในประเทศ.....	20
งานวิจัยต่างประเทศ.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	22
ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	22
เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	23
ลักษณะของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	24
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	24
ปรัชญาการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	25
รูปแบบของการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	26
หลักการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	26
องค์ประกอบในความสัมพันธ์ของการปรึกษากลุ่ม.....	27
การได้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	37
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	41
โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง.....	41
การดำเนินการทดลอง.....	42
วิธีดำเนินการทดลอง.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	59
สมมติฐานในการวิจัย.....	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	67
ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก.....	78
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค.....	97
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แบบแผนการทดลอง..... 42
2	คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของญาติผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางและกลุ่มควบคุม..... 46
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง..... 50
4	ผลการทดลองผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง..... 52
5	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง..... 53
6	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล..... 54
7	ผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาของญาติผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง..... 55
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าเป็นรายคู่ของญาติผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะการทดลองและระยะติดตามผล ด้วยวิธีทดลองแบบนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls method)..... 56
9	ผลของการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในญาติผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง..... 57
10	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าเป็นรายคู่ของญาติผู้ป่วยจิตเภทในกลุ่มที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะการทดลองและระยะติดตามผล ด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls method)..... 58
11	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มทดลอง..... 98
12	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มควบคุม..... 99

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	49
2	48
2	49
3	51